СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК ... 4. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 19-го ТРАВНЯ 1987. ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 19, 1987 No. 94. VOL. XCIV.

В. ТУРЧИН ЗНАЙШОВ СВІДЧЕННЯ ПРО А. БІЛІЦА

Джерзі Сити, Н. Дж. — Український архівар Вілліям Турчин, який знайшов в архівах Об'єднаних Націй і в централі реєстрації воєнних злочинців прізвище німецького сторожа в Треблінці Альфреда Біліца, біля якого стоїть його псевдо „Іван", подає тепер дальші деталі цієї справи.

Виясніоється, що коли він знайшов у списках центрального реєстру воєнних злочинців і підозрілих у злочині в списку з червня 1948 року прізвище А. Біліца, він негайно звернувся за прилогами до цієї справи у Національних архівах. На жаль він ствердив, що в архівах немає прилог про А. Біліца, як також бракує біля 40,000 інших прилог із центрального реєстру. Керівник сучасної військової частини архіву Роберт Вольф стоїть на списку свідків прокуратури у справі Івана Дем'янюка. Є питання, як він відповість на цей факт, що із його архіву зникли прилоги 40,000 осіб.

Але від часу, як В. Турчин відкрив цей факт, що „Іваном" називали в Треблінці не І. Дем'янюка, а німця А. Біліца, Р. Вольф змінив своє попереднє тведження, що реєстр воєнних злочинців мав прилоги, а каже, що це був лише поазбучний покажчик. Однак це не відповідає правді тому, що В. Турчин на фотокопії списка завважив точно вияснення, яке число має прилога А. Біліца. Є можливість, що прилоги знаходяться в Сі-Ай-Ей, але також їх могли відіслати до країни, з якої походять воєнні злочинці. На кожний випадок, В. Турчин звернувся до адвокатів у Вашінгтоні, щоб приготовили вимогу видачі документів від різних агентств як ФБІ, Сі-Ай-Ей, ОСІ та інших на підставі закону, про свободу інформації.

Тому, що Уряд Ізраїля зажадав прилог до справ, які є у комісії воєнних злочинів Об'єднаних Націй, оборонці Дем'янюка звернулися з проханням показати їм прилоги до справи А. Біліца. Це прохання тепер у Верховному суді Ізраїля.

У дальшому інформує В. Турчин, що його адвокати у Вашінгтоні будуть вимагати на письмі ствердження від Р. Вольфа і його співробітника, що прилог до справи А. Біліца немає.

Але у польських архівах В. Турчин знайшов записані і перекладені на англійську мову свідчення кількох уцілілих з Треблінки, які говорили про Біліца, як „Івана", а серед поданих ними прізвищ українських нема.

В. Турчин інформує, що зробив ще інше цікаве відкриття із списками воєнних злочинців. Двоє німців Джозеф Гіртрайтер з Треблінки і Губерт Гомерскі зі Собібору є на списках з 1946 року зі ствердженням їхньої жорстокости і мордування в'язнів цих двох таборів. Помимо того, Гіртрайтера засудили лише на доживотну тюрму в 1950 році, ствердивши беззастережно його жахливі знущання, а Гомерскі був довгі роки на волі, заки взагалі відбулася проти нього судова розправа.

В. Турчин згадує також, що в часі перебування в Ізраїлі він дав обширне інтерв'ю журналістові із найбільшого гебрейського щоденника „Єдіот Ахаранот". Він помістив інформацію про судову скаргу на ОСІ, яку вніс зять І. Дем'янюка і В. Турчин, як також подав внутрішні нотатки ОСІ, з яких виходить, що ОСІ готуються "видворити" І. Дем'янюка до СССР у випадку, коли Ізраїль його випустить.

Відбулися жидівсько-українські наради в Юнійон

Юнійон, Н. Дж. (ІЯХ). Після двох доволі успішних виступах членів Управи Єврейсько-Українського Товариства в ЗСА Галини Загайкевич-Мельничук перед жидівськими громадами у Мильбурні та в Монро, відбулася зустріч представників окружної екзекутиви Б'Най Бріт в особах Джорджа Спенсера, президента, Марка Ліхтмана, віцепрезидента, Билли Шваба, касира та Едварда Мазура, член екзекутиви, із представниками Українсько-Єврейського Товариства в ЗСА в особах Галини Мельничук, Івана Я. Хамуляка та д-ра Богдана Витвицького.

Розмови велися довкола деяких антиукраїнських виступів деяких жидівських активістів, про що доволі обширно реферував д-р Б. Витвицький. Дж. Спенсер і його приятелі звертали увагу, що ті виступи, про які говорив д-р Витвицький, абсолютно не репрезентують їхніх настроїв супроти українців і вони хочуть шукати тісної співпраці з українцями на цьому терені. Виступи Г. Загайкевич-Мельничук перед членами їхніх громад були добрими і вони хочуть поширювати дальше в інших громадах. „Ми можемо співпрацювати і ми маємо дозвіл від наших надрядних чинників це робити", було його заключним словом.

Про чергову зустріч, може і в дещо поширеному маштабі, мають порозумітися Дж. Спенсер і І. Хамуляк.

Р. Конотопського перевибрано на голову Баффалівської Округи

Баффало, Н. Й. — Тут в неділю, 29-го березня ц.р., відбулись Річні збори Окружного Комітету УНСоюзу, якими проводив голова округи Роман Конотопський.

Р. Конотопський

Відкривши збори Р. Конотопський відчитав звіт, в якому заявив, що Округа Баффало досягнула лише 33 відсотки своєї квоти тому, що населення околиці Баффало зменшилось за останній рік з причини безробіття. Р. Конотопський також додав, що за останній рік, Округа не влаштовувала своїх імпрез, але пробувала „підкріпити і посилити діяльність української громади".

По відчитанні звітів інших членів Управи, члени Округи рішили перевибрати Управу. Перевибрані були: Р. Конотопський — голова, Василь Шарван — перший заступник, Зенон Беднарський — другий заступник, Василь Сивенький — секретар, і Марія Гаравус — скарбник.

По виборах говорив заступник головного предсідника УНСоюзу д-р Мирон Куропась. Д-р Куропась сказав що щороку УНСоюз тратить членів, але це повинно поправитись в майбутньому. Крім того те, що УНСоюз тепер має директора продажу забезпечення повинно допомогти у збільшенні членів. Також введення нових кляс забезпечення допоможе в організуванні нових членів.

Опісля відбулась дискусія в якій взяли участь члени: Гаврилюк, Пашківський, Беднарський, М.Гаравус і Конотопський. Відповіді дав д-р Куропась.

Накінець д-р Куропась сказав, що „УНСоюз тепер має нового координатора братської діяльности Андрія Воробця, який старається поширити цю діяльність"

Після закриття була перекуска та розмови про різні союзові справи.

СОВЄТИ ЗМІЦНЮЮТЬ УКРІПЛЕННЯ НА КОРДОНІ З АФГАНІСТАНОМ

Москва. — В Москві поширилися інформації, що головне військове командування СССР, згідно міністерство оборони, наказало зміцнити укріплення на совєтсько-афганському кордоні після останнього нападу муджагедінів на територію СССР. У сутичці, як відомо, загинуло кільканадцять осіб і кількадесять були поранені.

Навіть офіційне совєтське пресове агентство ТАСС повідомило, що з візитою у прикордонну зону поїхав сам керівник КГБ Віктор Чебріков. В повідомленні ТАСС говориться, що Чебріков відвідав головно дві місцевості Термез і П'яндж. Згідно з інформаціями американського Центрального Розвідчого Управління (Сі-Ай-Ей) та інших розвідок, якраз в Термезі розташований штаб совєтської армії, який керує усіми воєнними операціями в Афганістані проти антикомуністичних повстанців, які ставлять спротив совєтській окупації від першого дня вторгнення совєтських окупаційних військ в цю свободолюбну країну.

Натомість в районі Пянджа відбулися власне бої муґаджедінів із совєтськими прикордонними військами, з ужиттям ракет, мінометів, тяжких скорострілів тощо. Совєтські газети після нападу писали, що совєтські прикордонники застрелили 14 повстанців, але західні пресові агентства твердили навпаки, що загинуло 14 совєтських вояків, бо напад був зроблений дуже несподівано для совєтів.

У відплату за напад совєтські війська, а також воєнне летунство, перевели каральні акції проти в більшості цивільного населення у прикордонній зоні, а бомбовики зрівняли із землею кільканадцять афганських поселень.

Ніхто на Заході навіть не сумнівається, що поїздка Чебрікова пов'язана з нападом муджагедінів на совєтську територію, хоч у совєтському повідомленні цього не говориться. Цікаво при тому підкреслити, що також президент Пакістану генерал Мохаммед Зія уль-Гак заявив у парляменті, що повстанці, змагаючись проти окупації Афганістану совєтськими військами, воюють за свободу також інших поневолених Москвою народів. Ця багатозначна заява говорить, що Пакістан готовий й далі допомагати антикомуністичним силам в Афганістані, не зважаючи на совєтські і афганські погрози, що воєнні літаки бомбардуватимуть також пакістанську територію.

Афганські комуністичні джерела свого часу повідомляли, що пакістанські розвідники плянували виконати атентати на теперішнього лідера Афганістану ген. Наджіба, якого Москва висунула на провідне становище, усунувши перед тим Бабрака Кармаля.

Про тяжку ситуацію в Афганістані і про „геройство совєтських молодих вояків" говорив навіть на з'їзді комсомолу сам Міхаїл Горбачов.

ІРАК ПОШКОДИВ АМЕРИКАНСЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ

Вашінгтон. — Офіційні представники Державного департаменту і Пентагону рівночасно поінформували кореспондентів, що два іракські джетові літаки заатакували ракетами у Перській затоці американський воєнний корабель „Старк", поважно пошкодивши корабель, який після експльозії ракет загорівся. У випадку загинуло три американські вояки, 20 приблизно було поранених, а також кількість „пропала без вістей" і за ними йшли розшуки майже 8 годин. Треба припускати, що прийнамні частина з них загинула у хвилях заливу. Коли ця вістка йшла вже до друку, речники Пентагону офіційно повідомили, що 28 моряків загинули у нижніх поверхах корабля.

Державний секретар Джордж Шулц, який в кінці останнього тижня перебував в Ню Йорку і вів там розмови з міністром закордонних справ Ізраїля Шімоном Перезом заявив, що спочатку взагалі не було відомо про число жертв і про стан корабля. Капітан човна повідомив вище командування фльоти, що вогонь вдалося погасити за кілька годин власними силами, але йому тяжко було ще тоді сказати чи „Старк" зможе пророважувати плавбу власною енергією.

Речник Пентагону Роберт Симс додатково повідомив, що поранених і забитих моряків забрано гелікоптерами, але більшість моряків залишились на кораблі, очікуючи дальших наказів. Пентагон і Державний департамент зажадав повного вияснення конфлікту. Адміністрація президента Роналда Регена покищо не зайняла виразно становища, що вона думає робити з цим випадком, але представник Білого Дому Дан Говард заявив, що відповідальні чинники в Адміністрації, або навіть сам Президент, займуть офіційне становище незабаром. Керівник Крайової Ради Безпеки Френк Карлучі повідомив Р. Регена про атаку в неділю, 17-го травня ц.р., о год. 3:30 по полудні, а пізніше додатково поінформував його про всі деталі, які надійшли з головного командування фльоти на Середземному морі. Додатково він заявив, що „ми пробуємо встановити, що властиво трапилося, чому Ірак вирішив заатакувати американський воєнний корабель без причини і провокації з нашої сторони, а пізніше, перевівши докладну аналізу, витягнемо з цього прикрого випадку відповідні висновки", — заявив Кралучі. Про які саме висновки він думав ніхто не знає, а речники Адміністрації відмовились від дальших коментарів в цій справі

Як відомо, З'єднані Стейти Америки затримали невтральне становище у війні між Іраком і Іраном, яка тягнеться вже від 1980 року і принесла неспівмірно великі жертви в людях і матеріялі по обидвох сторонах. Одинокою причиною для обстрілу американських кораблів може бути зобов'язання ЗСА супроводжати міжнародні оливні танкери з Кувайту і до Кувайту, вважаючи Перську затоку міжнародними водами. Таке саме становище зайняв Совєтський Союз, корабель якого став також жертвою обстрілу іранською ракетною артилерією.

Покищо Пентагон наказав літаконосцеві „Кіті Гок" й декільком іншим кораблям наблизитись до Перського заливу, щоб у випадку потреби нанести нищівного удару тим, які зацікавлені розпаленням і поширенням війни на Близькому Сході. З Єрусалиму інформують, що головне командування ізраїльської армії поставило у стан поготівля частину своєї повітряної фльоти.

Представники Іраку офіційно перепросили ЗСА за атаку.

М. Бойко є продавцем забезпечення УНСоюзу

Джерзі Сити, Н. Дж. — Микола Т. Бойко з Паттерсону, Н. Дж., став від 1-го квітня 1987 року постійним продавцем забезпечення Українського Народного Союзу та округу Ню Джерзі — Ню Йорк.

М. Бойко

М. Бойко має 15-літній досвід у забезпеченевій праці, спершу як агент забезпечення в Забезпеченевій Ню Йоркській компанії, а відтак як обласний директор братської забезпеченевої фірми „Модерн Вудмен".

Дев'ять років М. Бойко є активний в Крайовій асоціяції продажу забезпечення, відділ Пассейк-Берґен, як також є заступником президента Асоціяції забезпеченевих братських дорадників в Ню Джерзі.

М. Бойко- уродженець Ню Йорку, закінчив університет в 1963 році ,а відтак відбув військову службу в Кореї, і В'єтнамі. Він отримав забезпеченевий диплом Американського коледжу у Брин Мор, Па., в 1981 році, а в 1982 році здобув звання дорадника братського забезпечення і закінчив окремий курс із ділянки забезпечення. М. Бойко має ліцензію стейтового інструктора з медичного і життєвого забезпечення. Перебуваючи 10 років на праці в забезпеченевій компанії в Ню Йорку, він дев'ять разів отримав спеціяльні нагороди за свою працю.

Коли в березні цього року М. Бойко рішив працювати для УНС він з задоволенням прийняв можливість дати свої знання для української громади. Досі він мав зв'язок з українською громадою лише через свою родину — тепер буде мати можливість пізнати її безпосередньо, а передусім служити їй своїм досвідом у ділянці забезпечення, щоб УНС міг дати своїм новим членам таке забезпечення, яке відповідало б, а то й перевищувало забезпечення американських фірм.

Німецькі критики дали повні признання Ю. Осінчук

Джерзі Сити, Н. Дж. — Поїздка відомої піяністки д-р Юліяни Осінчук по Західній Німеччині та Австрії із серією концертів в березні ц.р. пройшла з великим успіхом. На це вказує ряд рецензій та статтей в німецькій пресі.

Найбільш цінна і найкраща рецензія появилася в престижевому щоденнику „Франкфуртер Альгемайне Цайтунг" з 7-го квітня ц.р., де музичний критик назвав Ю. Осінчук „брилянтною піяністкою", якої „ясне музичне думання і повна нюансів гра полонила всіх слухачів. Зокрема критик незвичайно прихильно висловлюється про відіграння сонати Дмитра Бортнянського ,в якій Ю. Осінчук передала свій питоменний клясичний чар і уважливу динаміку. Автор рецензії підкреслює, що Д. Бортнянський — це український композитор.

Зате „Саарбрюкер Цайтунг", хоча пише про гру Ю. Осінчук з найбільшими похвалами і підкреслює захоплення публіки, окреслює Д. Бортнянського, як „російського композитора". Інший критик цього самого щоденника такої помилки вже не робить, і він не щадить похвал для Ю. Осінчук, підкреслюючи її музичний темперамент захоплення публіки і подарок, що його піяністка дістала від мейора міста Саарбрюкен.

„Зюддойче Цайтунг" і „Мінхенер Меркур" вмістили не менше прихильні рецензії і статті, описуючи живучість, темперамент та талант Ю. Осінчук.

У СВІТІ

ПОНАД 20,000 ПРАВИХ, а радше прихильників політики колишнього президента Фердінанда Маркоса на Філіппінах, маршували на чолі з колишнім міністром оборони Хуаном Понсе Енрілєм у великій демонстрації, протестуючи таким чином проти політичної тактики теперішнього президента Коразон Акіно. Демонстранти бльокували шляхи, зрізували телефонічні й електричні стовпи, зривали телефонічні апарати в будках, заліплювали автомобілі, приватні хати і придорожні дерева своїми антиурядовими плякатами, називали теперішніх керівників „соціялістами з марксистським забарвленням", вказували при допомозі голосників на небезпеку для Філіппін від такої політики і погрожували рев...ційним зривом для „рятування надбань філіппінсько... ...роду". Як відомо, праві здобули дуже мало місць у новому парляменті і тому їхня злість проти К. Акіно подвоїлася, — кажуть політичні спостерігачі.

МУСУЛМАНСЬКІ ТЕРОРИСТИ-захоплювачі опублікували відеострічку з американським закладником Алланом Стіном, який свого часу був тяжко хворий, але тепер виглядає краще і почувається добре. Дружина Стіна, Вірджінія, побачивши фільм заявила, що вона рада бачити свого мужа живого і відносно здорового. А. Стін працював викладачам в Бейрутському університеті.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена незадоволена перебранням влади військовою хунтою у малій острівній державі Фіджі, не зважаючи на те, що колишній цивільний уряд не схвалював політики ЗСА на Пацифіку і критикував президента Р. Реґена за його „холодну війну" з Новою Зеляндією за нуклеарну зброю. У Вашінгтоні офіційні речники Уряду вважають, що всякі „революційні" перехоплювання влади створюють нестабільну ситуацію в світі, не зважаючи на те, чи до влади приходять праві, чи ліві елементи.

ГОЛЛЯНДЦІ, НАСЛІДУЮЧИ методи британців, влаштували в кінці минулого тижня заколоти на вулицях Амстердаму після футбольних змагань. Прихильники футболу вийшли на вулиці, перевертали автомобілі, підпалювали гумові колеса й інші предмети, вибивали вікна у підприємствах і урядових будинках тощо. Поліція, підсилена кадетами з поліційної школи, заарештувала 10 осіб, підібрала десятки поранених склом й іншими предметами, а працівники санітарної служби чистили місто на протязі двох днів. Спостерігачі обраховують загальні втрати на сотки тисяч долярів. Великі втрати мали також підприємці на центальних вулицях Амстердаму, коли почались заколоти пов'язані з крадіжами і нищенням майна. Ініціяторами заколотів були в більшості підлітки, яких прийшлося розганяти при допомозі сльозоточивих бомб, води, гумових палиць, а в небезпечних випадках також гумових куль. Це сталось у наслідок перемоги дружини „Аякс" над східньонімецькою „Льокомотив" з Ляйпціґу за чашу Европи"

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Ізраїля Шімон Перез, який прибув до З'єднаних Стейтів Америки на розмови з державним секретарем Джорджем Шулцом й іншими офіційними особами, заявив кореспондентам, що він й далі працюватиме в напрямі скликання міжнародної конференції для обговорення проблем на Близькому Сході, незважаючи на те, що його власний уряд, включно з прем'єр-міністром Їцаком Шаміром, є проти скликання таких нарад. На запитання чи його власна політична партія буде продовжувати ставити вимогу про уступлення з посту прем'єра Ї. Шаміра, Перез заявив, що це залежатиме від дальшої постави бльоку Лікуд. Він навіть не виключає розв'язання парляменту і розписання нових парляментарних виборів в Ізраїлі

Ш. Перез відвідав ЗСА

Ню Йорк. — Міністер закордонних справ Ізраїля Шімон Перез відбув чотириденні відвідини ЗСА. У суботу, 16-го травня, він зустрівся з архиєпископом Ню Йорку кардиналом Джаном О'Коннором. Кардинал високо оцінив зусилля Ш. Переза, спрямовані на врегулювання близькосхідньої проблеми і визнав важливість проведення міжнародної конференції в цій справі.

Кардинал О'Коннор висловив бажання ще раз відвідати Ізраїль при умові, що така візита буде схвалена Ватиканом, який, як відомо не визнає права Ізраїля на Єрусалим, і під час відвідин О'Коннором цієї країни в січні цього року йому було заборонено зустрічатися з членами ізраїльського кабінету.

Ш. Перез подякував кардиналові і закликав до терпеливости в процесі мирного врегулювання.

В той же день Перез зустрівся з державним секретарем ЗСА Джорджем Шулцом. Темою розмови також була близькосхідня проблема.

Згідно з опитуванням громадської думки, проведеним газетою „Єдіот Ахронот", 52 відсотки ізраїльтян підтримують ідею проведення міжнародної конференції в справі Близького Сходу, а 43 відсотки виступають проти такої ініціятиви. Лише 37 відсотків ізраїльтян висловилися за конференцію, якщо її умовою буде резиґнація уряду єдности, викликана різким розходженням між прем'єр-міністром Ізраїля Їцаком Шаміром і міністром закордонних справ Ш. Перезом. Ї. Шамір повідомив амбасадорів усіх посольств Ізраїля, що „ідея мирної конференції мертва". За наказом Переза, це повідомлення не було передано ізраїльським дипломатам.

В неділю, 17-го травня, Ш. Перез взяв участь у параді, що відбулася на П'ятій авеню в Ню Йорку в честь річниці проголошення незалежности Ізраїля.

Управа музею влаштовує товариську зустріч

Ню Йорк. — Управа Українського Музею влаштовує тут товариську зустріч над морем, яка відбудеться у готелі Воррен в Спрінг Лейк, Н.Дж..у неділю, 31-го травня ц.р., від год. 2-ої до 6-ої по полудні. Прибуток з зустрічі призначений на Український Музей.

У програмі виступатимуть співачка легкого жанру **Катря Оранська-Петик** і тріо Олеся Кузишина. Крім цього буде влаштована виставка скульптур Ані Фаріон і картин Ільони Сочинської-Шиприкевич. Даток — 45 дол. від особи, а молодь у віці до 21-го року — 25 дол.

Особи,зацікавлені в тому, щоб їхати на зустріч автобусом, повинні зголоситися до 22-го травня телефонічно на число: (212) 228-0110.

Фільм про Церкву в Україні буде показаний в Чикаґо

Чикаґо. — У п'ятницю, 22-го травня ц.р., в год. 7:45 вечора, Філія Українського Католицького Університету влаштовує тут висвітлення телевізійного фільму про сучасний стан Церкви й релігії в Україні, що його приготовили репортери австрійської телевізійної сітки минулого року. Показ фільму відбудеться в авдиторії церкви свв. Володимира й Ольги.

Фільм показує складні релігійні відносини в Західній Україні, зокрема після Львівського синоду в 1946 році, виявляє релігійність українського населення, як також і совєтську репресивну політику супроти релігії взагалі.

Висвітлення фільму буде попереджене коментарем проф. Василя Маркуся про стан релігії в Україні і совєтську політику репресій. Доповідь і показ фільму відкриті для ширшої публіки

В АМЕРИЦІ

ДЕФІЦИТ В АМЕРИКАНСЬКІЙ торгівлі у березні зменшився до 13,6 більйона долярів, але помимо того в тому самому місяці імпорт товарів до ЗСА був найвищий, який досі занотовано. Зменшення дефіциту викликало зрозумілий оптимізм в урядових чинників, але аналітики господарських справ є обережні в розцінюванні ситуації.

МЕЙОР МІСТА АТЛАНТИ Ендрю Яні мусів зізнавати перед судом у справі чи він та стейтовий сенатор Джуліян Бонд вживали кокаїну. Скаргу до суду подала розведена дружина сенатора, але опісля вона цю скаргу відтягнула.

АҐЕНТСТВО БЕЗПЕКИ праці в Пуерто Ріко наложило на управління готелю Дюпонт Плаза кару у висоті 527,000 дол. за занедбання у засобах безпеки в готелі, що стало причиною великого вогню у навечер'я Нового року. У пожежі загинуло 97 осіб. Агентство безпеки праці знайшло 15 поважних недотягнень у середниках безпеки в готелі.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Психіятрія на службі КҐБ

Від непам'ятних часів людський ум, здатний до всякого злого, придумував найбільш рафіновані, найбільш жорстокі способи, як знущатися, тортурувати й убивати немилих собі інші людські істоти. Адже Христа розп'яли на дерев'яному хресті, перебивши йому цвяхами руки і ноги та наклавши на голову вінець з гострими терновими колючками. Коли західня римська імперія уже котилася униз, юрба домагалася „панем ет цірцензес" — хліба і видовищ — і Нерон та Каліґула влаштували такі видовища на арені, де дикі звірі розривали на кусні перших християн. У середньовіччі схоплювали „чарівниць", роздягали, вкладали спершу до бочки з дьохтем опісля з пір'ям і гнали вулицями, обкидуючи камінням, поки ті бідні жінки скривавлені падали трупом. Івана Гуса і Жанну Д'Арк спалили на кострі. Перший голова й організатор ЧК встановив на далекій півночі перші кацети, що їх наслідував Гітлер із своїми посіпаками, добудувавши до кацетів катівні, де газували мужчин, жінок і дітей. Це вже епоха, яку ми переживали і за нашої свідомої пам'яті в Советському Союзі вперше у світі придумали для смільчаків, що зважувалися виявляти своє невдоволення — засилати їх до психіятричних закладів, де вони ставали досвідчальними кріликами чи щурами, що їм впорскують речовини, щоб перевірити наслідки...

Запряження психіятрії на послуги советському судочинству — насправді КГБ — триває вже десятки літ та існує по нинішній день, всупереч деклямаціям Міхаїла Ґорбачова, що він змагає перетворити СССР в „одверте суспільство". Одним із найбільш відомих у СССР і вільному світі видатних дисидентів, що його засилали до п'яти різних „психушок", вимагаючи „покаяння", був генерал Петро Григоренко, професор воєнної тактики у військовій Академії ім. Фрунзе у Москві, коли-то він, прозрівши, зважився публічно закинути советським властям, що вони порушують власну „найдемократичнішу у світі" конституцію. Логіка советських прокураторів проста: хто критикує існуючий в СССР режим — той мусить бути несповна розуму, бо: „Я друґой такой страни нє знаю, ґде так вольно дишіт чєловєк". Для такого малконтельта місце в державній санаторії для психічно хворих, — а таких санаторій спеціяльно для політв'язнів, є у СССР 16, крім звичайних шпиталів із психіятричними відділами.

Запряження психіятрії до воза КҐБ було вже предметом міжнародних лікарських конґресів. Справа зактуалізувалася і набрала нового розголосу, коли лікар однієї такої психіятричної клініки в Москві д-р Анатолій Коряґін, діставши під свою „опіку" кількох дисидентів докладно перевірив і проголосив, що вони фізично й умово цілком здорові. Його, д-ра Анатолія Коряґіна, арештували в 1981 році і самого заслали до „психушки". Свій звіт і свої перші перебування в „психушці" він зумів перепачкувати закордон, де воно появилося друком у фаховому медичному журналі в Англії. Особою д-ра Анатолія Коряґіна зацікавився медичний факультет Гарвардського університету. Американська Асоціяція психіятрія номінувала д-ра Коряґіна своїм почесним членом.

Коряґін двічі переводив голодівку, раз кілька місяців. Його скували і штучно годували руркою через ніс, при чому та рурка була особливо колюча і спричинювала додатковий біль.

Арештували теж його сина і заслали на три роки за „волоцюжництво", а насправді за відмову відпекатися свого батька. Остаточно, під впливом натиску з закордону Коряґіна звільнили і він прибув 24-го квітня цього року з дружиною і трьома синами до Швайцарії, яка признала йому азиль і допомогла влаштуватися. На пресовій конференції кілька днів тому д-р Коряґін подав страхітливі подробиці про те, як лікарі в СССР мусять ставати злочинцями, приносячи ганьбу медицині і лікарській професії. Він пропонує створити окремий Міжнародний Трибунал для цієї справи, щоб врешті вільний світ домігся припинення в СССР того злочину над політичними опонентами. Д-р Коряґін зокрема підкреслив, що за часу Ґорбачова в тій ділянці нічого не змінилося та подав прізвища відомих йому дисидентів і психіятричних лікарів, які далі є жертвами того пекельного експерименту в большевицькому раю.

Михайло Кучер

ЧОГО СПОДІВАЮТЬСЯ НАРОДИ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ

Большевицька революція 1917 року була динамітом, який розсадив на частини царську імперію. Почали відділятися і творити самостійне політичне життя неросійські народи, в тому й український. Але незабаром Українська Народна Республіка втратила свою самостійність і стала московською колонією — УССР. Друга світова війна при політичному паралічі союзників дозволила СССР захопити західні частини українських земель, території Румунії, Фінляндії і навіть Японії. Таким чином територія СССР побільшилася на 2,8 відс. у порівнянні з царською імперією. При допомозі терору і підтримці Заходу СССР стала „супердержавою" — великодержавою та загрожує цілому вільному світі.

Одначе СССР перестав розвиватися і переживає період занепаду. До такого стану привела СССР марксистська тоталітарна система. Для теперішнього СССР та його номенклятури всі реформи, які зменшують контролю центра над країною, смертельно небезпечні. Але настала історична необхідність змін, які вагітні наслідками. В СССР є майже 275 мільйонів населення, де „русскіх" біля 50 відс. При створенні СССР різні етнічні групи отримали статус національних республік. На Заході здогадуються, що тепер у кожної підсовєтської людини є почуття приналежности до своєї національности.

Серед великої еміграції з СССР є невелика група „зубрів", які мріють про нову „неділиму" Росію після упадку комуністичної влади. Це небезпечна і нездорова мрія. Відсоток „руського" населення в СССР з кожним роком меншає, природний приріст населення слов'янських республік в СССР рівняється (за 33 роки) 20 відс., а в азійських республіках він осягнув 140 відс. Це має величезне значення для майбутнього СССР. За царських часів національні „окраїни" були слабі і ними було легко керувати з центру. Тепер у СССР з'явились і все міцніють центробіжні націоналістичні сили, які зменшують контролю центру.

Комуністична партія — це головна сила стримання і нищення центробіжних націоналістичних тенденцій. Серед „національних меншин" СССР є немало таких, які вірно служать режимові і мають у кишені партійний білет, який дає індивідуальну вартість, владу і економічний достаток. Одначе партійний білет у кишені-не все.

У советських умовах засвоєння нового на ляборапторному рівні і застосування його у виробництві повільне і нелегке. На верхах існує страх перед новим. Замість уживати своє нове — винаходи — Москва широко використовує економічне шпигунство.

Ґорбачов хоче заставити населення СССР працювати з ентузіязмом комсомольців двадцятих років для майбутнього світового комуністичного суспільства у яке, можливо, сам не вірить.

Совєтська комуністична партія „єдина і неділима" і поки вона існує ніякі справжні реформи неможливі.

Перед п'ятнадцяти совєтськими республіками є дві можливості — еволюція без гальмуючого впливу партії, або революції на периферіях, які можуть привести до повного хаосу.

Якщо централізована советська система перестане існувати зараз постануть нові державні організми національного характеру, але без національних армій. Тоді можливо сусідні „соціялістичні" країни захотять захопити собі якусь безборонну частину колишньої імперії.

У СССР напевно існує патріотизм, який властивий всім народам, а не тільки москалям і той патріотизм місцевого забарвлення може стати політичною силою у боротьбі з совєтською владою. Совєтська влада свідома відштовхування від центру неросійських народів. Байка про „новий радянський народ" нікого не обманює. У СССР і на чужині є москалі-націоналісти, які говорять і думають про нову побольшевицьку „єдину неділиму" Росію, що можна вважати небезпечною мрією.

Найбільш важливою частиною у вирішенні національного питання СССР — це незалежність України. Вона має біля 50 мільйонів населення і 1.4 мільйона квадратових кілометрів площі з чудовим підсонням, добрими умовами для нормального індивідуального хліборобства із розвиненою індустрією. Україна має всі об'єктивні дані стати самостійною національною державою.

Хмельницький занапастив Україну Переяславським договором з Москвою 1654 року і перетворив Україну в Малоросію. Це привело до втрати самостійности. Катерина II поділила Україну на три губернії, приєднала до імперії і запровадила кріпацтво.

Після революції 1917 року на короткий час воскресла Україна як Українська Народна Республіка. 1939 року до УССР приєднано Західню Україну, що посилило націоналістичні тенденції в масі українського

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Володимир Баран

Виставка Б. Божемського в Дітройті

По вісьмох роках відсутности Богдан Божемський загостив знову до Дітройту. Його виставка — це поєднання приємних вражень і відсвіження спогадів про цю частину нашої батьківщини, що її сама природа окутала атмосферою романтики, не щадячи її барв та різноманітности краєвиду. Та природа виростила рівночасно у мешканців цієї землі своєрідне відчуття та замилування кольористики, яке виявляється в їхньому мистецтві та ноші.

Говоримо про Гуцульщину, бо Божемський — гуцул. Він не принагідний відвідувач цих сторін. Він жив їх життям, він дихав цим повітрям повними грудьми, що породило в ньому непроминаючу любов, що її він виявляє своїм мистецтвом.

Він виставив цілий ряд картин із гуцульськими сюжетами. Там поважні ґазди, часом поодиноко, іноді в гурті. Там дівчата раз при праці, раз на дозвіллі. В більшості він представляє свої персонажі фронтально, спокійно, а не в русі. Спільна прикмета цих картин — це повне спрямування уваги на людину, а багато менше на довкілля.

Акцентування важливости людини, — це вияв його гуманности, яка включає любов і турботу за свій нарід. Бо тільки щире і глибоке відчуття їхньої долі спонукує його малювати їх шляхетні обличчя, позначені нелегким життям, а рівночасно на їхніх лицях — стільки поваги і спокою виявив наш маляр. В їх поставах немає драм, немає напруження, а серйозна, гідна постава. Навіть у веселості молоді є певна міра повстриманости. І коли нам самим важко до них усміхнутись, то серця наші розвеселяє барвистість їх ноші, яку Божемський обдаровує повною гамою кольорів. Ці кольори розгрівають атмосферу картин і ця сполука поважного сюжету і радісних барв, становить їх найбільш характеристичну прикмету.

Послідовність його підходу до сюжету, наглядна також в краєвидах. Гори стейту Ню Йорк, це сприятлива нагода для мистця знаходити мальовничі закутки. Божемський використав це і дав нам ряд картин, де вповні міг прямо свавільно використати багатство кольорів буйної природи. Крізь галузя буйного, рожевого зацвілого дерева бачимо блакитне озеро та в далині темніші гори. Чи знову цілий ліс горить симфонією осінніх барв. Але і в них виявляється його основний підхід до сюжету. Деревами вітер не колише, озеро спокійне, на небосклоні не видно грізних хмар, щоб заповідали надходячу бурю. Це так як би природа хотіла сказати: пощо нам боротьби, навіщо нам конфліктів, радіємо життям, воно таке гарне. Нічого дивного, що Божемський, шукаючи краси, спинився також на квітах. Це вдячна тема, хоча і небезпечна. Це дійсно щось найкраще, що природа видала і не одного маляра манить віддати їх вірно. Але тоді це тільки їх фотографія. У Божемського вони далекі від їх реального вигляду. В їх зображенні можна відчути щось із їх нематеріяльної суті. В його ірисах звучить пружна мелодія їх нестримного гону вгору, яка захоплює черґуванням ніжних відтінків одного кольору. А коли ви забули як пахло доспіваюче збіжжя і примерк ваш спогад як майоріли серед пшениці буйні маки, а серед жита синій блаваток, то ці картини вам це пригадають.

Який вплив має народне мистецтво на його творчість, помітно на зображеннях предметів щоденного вжитку. Темно-брунатний майже чорний дзбан, оживлений ледве помітною мережкою, нараз роз'яснений кількома тендітними галузками, з блідожовтими листками. Контраст прямо фантастичний.

Божемський - відомий як майстер деревориту. Цим разом він не задоволився чорно-білими відтисками. Кожний дереворит був викінчений кольорами. І чи це були флякони чи орнаменти на стінах і обрусах, в них відчувається нахил до розкішности, до м'якого заокруглення форм, що, здається нам, є атавістичним відгомоном нашого барокко.

Не піддавшися ефемеричним напрямам хвилі, його мистецтво — це солідний вклад у наш мистецький дорібок.

Виставка ця відбулася днях 1, 2, 3-го травня в ґалерії ЕКО.

М. Платковський

НАШІ ТЯЖКІ СПРАВИ

Процес Івана Дем'янюка, що про нього пише світова преса (найменше в т. зв. соціялістичних країнах) набирає все більше неприємних для українства рис. Коли йдеться про особу Дем'янюка, то на перший плян виступають міркування гуманітарні: якже воно виглядатиме, якщо засудять невинну людину. Навіть як не на кару смерти, а на яких 10-20 років. Вік Дем'янюка вже такий, що засуд на десяток-два років рівнятиметься властиво засудові на смерть.

Але є інший бік справи: процес приймає все більш чисто політичний характер, при чому наголошуються на ньому антиукраїнські моменти. І про такий бік справи треба безустанку говорити. Виглядає так, що прокуратура не має цілком певних доказів вини Дем'янюка. Але — чи має оборона цілком певні докази невинности підсудного? І чи не буде так, що у випадку сумнівів справа буде вирішена таки на користь Дем'янюка, хоч це буде суперечне із прийнятими у цивілізованому світі засадами судівництва?

Чи не належало б нам, українцям, пошукати інших шляхів, щоб випровадити процес в Єрусалимі з того напрямку, який він уже має? Ми маємо на увазі можливості політичного натиску. Насамперед в американських політичних і урядових колах. Чи маємо ми настільки впливів на верхах американського політичного життя, щоб вплинути на відповідні американські кола нав'язати контакт з урядом Ізраїля і вимогти в нього, щоб процес Дем'янюка з уваги на брак доказів було припинено й підсудного випустили на волю? Правда, в такому випадку в поганому світлі опиняться американські суди, які позбавили Дем'янюка громадянства і видали його на суд до Ізраїля. Американський Уряд теж не став в обороні оскарженого. Проте, судові помилки трапляються досить часто. Для престижу Америки ліпше признатися до помилки американських судів, аніж взяти на себе вину за несправедливе відношення до людини. Чи це є згідне з людськими правами, за які бореться Америка? І чи не виглядатиме це так, що з чисто політичних мотивів Америці йдеться про те, щоб зробити щось в угоду Москві.

Друга справа — це політичний натиск на уряд Ізраїля і на жидівську спільноту в різних країнах західнього світу. Чи ми маємо контакти і хоч якийсь вплив у цих чинників? І чи не може бути так, що ці кола діють теж в угоду Москві, сподіваючись за це дістати якісь концесії (хоч би в справі еміґрації жидів з СССР) від совєтського уряду?

Справа українсько-жидівських відносин належить до може найбільш складних і болючих для української національної справи. Закиди з жидівського боку проти українців належать до минулого або й давноминулого. Ми маємо теж багато закидів до жидів — і також здебільшого з минулого, якщо не рахувати тої антиукраїнської кампанії, яку безустанно провадять жидівські кола проти української національної справи під сучасну пору. Здавалось би, що можна було б домовитися пустити у забуття минулі справи і будувати українсько-жидівські відносини на вимогах сучасности і майбутности. Буде чи не буде в скорому часі відновлена вповні суверенна українська держава (в що ми, українці, твердо і невхильно віримо), але ж і без цього мільйонова жидівська меншість в Україні повинна жити разом з українською більшістю на українських землях.

Але, скажімо, що є болючі справи, яких не можна забути. Ну то хай же тоді жиди пам'ятають про антижидівські ексцеси за часів Хмельницького і про погроми в часи після всеросійської революції 1917 року, хоч в тих погромах невинний український політичний провід тих часів, ані зокрема Симон Петлюра, і що погроми робили денікінці або занархізовані большевицькі полчища. А ми будемо пам'ятати про жидівських арендарів, які не пускали українських селян до церкви і накладали на цих селян нелюдський тягар праці, а за новітніх часів будемо пам'ятати про звірства жидівських членів ЧК й ҐПУ та про жидівські військові відділи, що стріляли зненацька в частини української регулярної армії.

Отже, пам'ятаючи про ці минулі і давноминулі речі, ми могли б всетаки домовитися до спільних для обох сторін справ, а саме: спільна оборона проти російсько-совєтського натиску на обидва народи і співжиття в межах України, з якої напевно не виеміґрують всі жиди. Для цього жидівські кола мусіли б припинити антиукраїнську кампанію в усіх країнах західнього світу, а процес проти Дем'янюка мусів би перестати бути процесом проти українців.

Пишучи цю статтю, автор свідомий того, що роблені ним пропозиції нелегко провести в життя. Бо — чи маємо ми настільки впливів і серед американців і серед жидів, щоб вони пішли на руку нашим справедливим домаганням і чи ті кола, до яких нам треба звертатися, будуть настільки вирозумілі, що відмовляться від своїх уявних і щонайменше хвилевих вигід, роздмухуючи далі своє антиукраїнське наставлення?

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ закордонних зв'язків не погодилась з пропозицією, щоб Уряд ЗСА наказав цілковито знищити комплекс будинків нової амбасади в Москві, які були натикані підслуховими модерними апаратами. Комісія, яка висилала до Москви своїх представників, вважає, що комплекс можна „відчистити" від підслухових апаратів при допомозі американської технології, а для спеціяльних розмов треба побудувати окреме приміщення на площі амбасади. Сенатор Джессі Гелмс з Північної Каролайни, який був внескодавцем будови нового комплексу і виділення спеціяльних фондів на цю ціль заявив, що він повторить свій внесок в іншій формі, але він свідомий того, що в теперішній передвиборчій атмосфері і контролі демократами обох палат Конґресу, ледве чи вдасться позитивно полагодити цю преважливу справу.

Пилип Демус

МИ БАЧИЛИ УКРАЇНСЬКУ БРАЗИЛІЮ

I.

При кінці 1986 року ми відвідали українську Бразилію. Про українців у Південній Америці ми мало знали. Їх місця поселення для нас були „терра інкоґніта". Ми ніби знали, що такі українські поселення в Бразилії існують, але які шляхи були тих поселень, яким життям вони жили в минулому та як їм живеться тепер, того ми також не знали майже нічого, не бувши там і не бачивши їх на місцях поселення.

Під цю пору вони мають гарний український осередок у Прудентополі, а також у Куритибі; обидва гарно зорганізовані. Але, які були початки цього зорганізованого життя та хто були ті, що дали їй почин?

Затримаймо колесо історії на хвилину та погляньмо, що діялося у нашій Галицькій Волості в роках 1890. Це були часи Австро-Угорської імперії, за цісаря Франца Йосифа, його канцлером був тоді Гаффе. Австрія була зацікавлена в колонізуванні наших земель австрійцями. Тому коли на галицькій землі з'явилися аґенти і проводили кампанію на виїзд закордон, обіцяючи малоземельним селянам золоті гори, австрійський канцлер знав про вербування наших селян на виїзд. Залишені по них землі Австрія комасувала й насаджувала австрійцями. Галицька Волость рахувалася бідною і перенаселеною у складі австрійської монархії, тож у 90-их роках минулого століття багато наших селян виеміґрувало до Канади, Бразилії й Параґваю. Якесь число поселилося також на сербській території.

Дороги поселення цих трьох груп наших селян були різні, як і різний був їхній культурно-цивілізований та економічний розвиток. Один селянин, що прибув до Прудентополя 1890 року, маючи 17 років, оповідав своїй внучці — сьогоднішній вчительці-пенсіонерці таке: „Приїхали ми кораблем, привезли нас до Понта Крос, біля сьогоднішнього Прудентополя, потягом, а потім вантажним автом скинули нас прямо в джунглях. Нам сказали, що є земля за гроші і є земля даром. За гроші можна купити було землю на плоскорівні, а за землю в горах не треба було нічого платити".

Не було людини, яка б нашим людям пояснила, що кращу землю на низині можна було купити за контрактом на сплати. І так, наші селяни, не знаючи, що їх чекаає поселилися серед джунґлів у горах. Уже самі початки показалися траґічними. Люди були голодні й не мали даху над головою. Допомоги від держави не було. Гористий терен, де наші люди поселилися, це територія на південь від зворотника Козорога, смуга ця тепла з гарячими місяцями й без зими. А ще знаний цей терен тим, що незалежно як високо ви спинаєтесь, температура залишається однакова. Тому тут, хоч високі гори, росте всяка рослинність: кущі, низькорослі дерева, високі дерева, але струнких ялиць чи кремезних дубів тут немає. Зустрілися наші поселенці з отруйними вужами, чого ми не мали в Україні. Скільки їх померло від тих гадюк, або від отруйних ягід, то один Господь Бог знає.

Заки прийдемо до аналізи бразилійського українця, варто сказати коротко про історичний розвиток країни, що стала осідком, новою батьківщиною для українського хлібороба. Отже, киньмо оком на історичний хід цієї, можна сказати дивної країни. Особливості, які зразу впадають в очі це грандіозність території. Величиною вона є п'ятою країною по СССР, Китаї, ЗСА і Канаді. Її східнє побережжя довге на 4,603 англійської милі, впадає воно терасами або стрімко в Атлантик, крім кількох піщаних плоскорівнів. Могутню ріку Амазонку можна порівняти тільки з Нілом у Єгипті. Як здобуток модерних часів, домінує над Ріо-де-Жанейро могутня статуя Ісуса Христа, коло якої людина здається комахою у порівнянні з її височиною. Друге чудо Бразилії — це нова столиця Бразилія, яких 400 миль на північний захід від попередньої столиці Ріо-де-Жанейро. Ще ця країна відома в світі різнорідністю дорогоцінних каменів, а також водоспадів Іґуасу, шириною в шість кілометрів. Великі міста перенаселені, типове явище всіх держав Центральної та Південної Америки. Крім того Бразилія є найбільшим продуцентом кави. Ця країна має дуже мало залізничних шляхів, а ті що є тепер в користуванні — перестарілі, занедбані та найгіршого ґатунку. Тим пояснюється також низький рівень бразилійської економії.

З історичної перспективи Бразилія належала до колоніяльних країн. Вона на 90 відсотків католицька. Перші поселенці з Португалії охрестили цю територію ім'ям Вера Круз (справжній хрест). Амеріґо Веспучі 1498 року, мандруючи вперше по цій землі, з календарем у руці, надавав імена святих тим місцевостям і рікам, якого святого було ім'я даного дня. Можна дивуватися, що мала Португалія, під боком могутньої тоді Еспанії, могла опанувати таку величезну територію в Південній Америці. Португалії це вдалося тому, що еспанська Корона в тих часах не була зацікавлена територією Вера Круз.

Португальський уряд надавав магнатам, що стали власниками широких посілостей, необмежені права в леґіслятурі, організаційній площині та податковій політиці. Згодом вони побачили, що новоздобуті землі потребують робочих рук. Автохтонне індіянське населення було вороже наставлене до білих колонізаторів, а індіянки навіть активно включилися в оборону території над Амазонкою. В пам'ять тих жінок надано згодом тій річці ім'я Амазонки. Щоб якось розв'язати проблему робочої сили, португальський уряд почав масово спроваджувати чорних африканців до Бразилії на працю, за яку непотрібно було нічого платити. Подібно, як у кожній колоніяльній країні, з першими піонерами прибули до Бразилії єзуїти, які з біблією в руках почали ширити науку про Боже слово серед індіян. Єзуїти були також проти визискування індіян і чорних. Це, одначе, не було по лінії економічної і колоніяльної політики маґнатів, і одного дня прийшло до зудару тих двох впливових суспільних верств. Кінець був такий, що всіх єзуїтів усунено з бразилійської території. За Наполеона, після обсадження Португалії, Іван IV, португальський монарх, переніс уряд до Бразилії, а вже 1823 року проголошено її незалежною без проливу крови. За Дон Педра II, що панував 50 років, був порядок і добробут.

(Продовження буде)

Чого ...

Закінчення зі стор. 2.

населення. З падінням центрального комуністичного режиму в Москві питання відділення України від Росії негайно стане актуальним. Покищо невідома роля армії у такому випадку. Слабість совєтської армії признав орган „Красная Звезда", коли армію використано поза межами СССР в Чехо-Словаччині, Мадярщині та Афганістані. На початку Другої світової війни першими дивізіями, які йшли до німецького полону були ті, які мали неросійську більшість. При окупації Афганістану треба було незабаром відкликати дивізії з більшістю вояків з азійських республік. Їх замінено сибірськими дивізіями. Дивізії, що приборкали мадярське повстання і „Празьку весну" в Чехо-Словаччині, були також сибірські. Зсередини совєтська армія неміцна. Верховне командування-елітні частини-авіяція, ракетні частини, тяжкі гармати, танкові корпуси і радарні частини, морська фльота — укомплектовані росіянами, українцями, білорусами — себто „слов'янськими" вояками. А стрілецькі дивізії — „гарматне м'ясо" — рекрутами з національних республік та азіятами. Армійська еліта не вірить „неслов'янським" частинам. Елітні частини мають кращий одяг, кращу їжу. Ті дві частини одної армії себе ненавидять, а „неслов'янська" частина армії чисельно все побільшується.

Використати бойову авіяцію, морську фльоту і танкові дивізії проти „внутрішнього ворога" неможливо. Коли завалиться режим, московська верхівка армії не затримає його від знищення, а рядові вояки не захочуть помирати за „нову Росію", вже не червону, але все таки „єдину". Тому невирішене національне питання висить над Москвою дамоклевим мечем і вже нема часу його вирішити мирним шляхом.

При кінці Другої світової війни, 14-го листопада 1944 року став відомий Празький маніфест Комітету звільнення народів Росії. Там було написано: „В основу нової державности народів Росії Комітет кладе такі основні засади — рівність всіх народів Росії та їх право на національний розвиток, самовизначення і державну самостійність".

Одначе при новій історичній нагоді українці напевно будуть користати з власної ініціятиви, без чужих маніфестів.

Конґресмен Д. Баніор на бенкеті кредитівки

Президент кредитівки „Самопоміч" інж. Л. Липецький вручає Почесну грамоту конґресменові Д. Е. Баніорові.

Українська громада Дітройту та околиці не раз мала нагоду читати публікації конґресмена Дейвида Е. Баніора, в яких він дуже прихильно висловлював свої думки про справи, що торкаються українців. Приємною несподіванкою було читати статті про боротьбу українського народу за свободу, про проголошення самостійности України, про те, що немає там свободи слова, думки, релігії. В надзвичайно енергійний спосіб він займався справою Мирослава Медведя і цією справою дальше цікавиться.

Нічого дивного, що виникла думка відзначити його на Загальних зборах кредитівки „Самопоміч" Почесною грамотою як борця і оборонця людських прав, в першій мірі українського народу, тим більше, коли виявилось, що він українського походження.

Думка запросити його на збори та надати це почесне відзначення як оборонця людських прав та людської гідности, стрінулись з його повною апробатою.

В неділю, 29-го березня, конґресмен Д. Баніор прибув до кредитівки. В присутності 650 членів привітав його президент кредитівки інж. Любомир Липецький. Згадав його дідів, які на початку цього століття прибули з України до Америки, подав його короткий життєпис, освіту та дотеперішню політичну кар'єру, яка почалася в стейтовій леґіслятурі та довела до позиції конґресмена, здобувши там відповідальне та впливове становище. Хоча коло його заінтересовань широке, він здобув собі ім'я оборонця прав людини, а серед нас — завдяки постійному прихильному наставленню до українських справ.

У своїй промові після одержання грамоти, в якій стверджується його шляхетні дії в обороні людської гідности та прав людини, він виявив докладне ознайомлення з українськими справами, переходячи цілий ряд проблем, починаючи від відносин в краю до справ, які хвилюють нас тут.

Він свідомий того, що немає там свободи думки, слова, релігії, що проводиться там безоглядну русифікацію витіснення української мови із шкіл, театрів та телебачення. Яка жахлива іронія — надходить Тисячоліття Хрищення України, а Української Церкви нема. Ані православної, ані католицької. Згадав про голод Сталіна та мільйонні українськи жертви в Другій світовій війні. Перфідія совєтського уряду виявилась після катастрофи в Чорнобилі, коли старався мовчанкою обдурити світ.

Може найбільш відізвалось у нього почуття етнічної приналежности до українства, коли виникла справа Мирослава Медведя. Доходження в цій справі незакінчені і він далі активно займається нею.

На кінець своєї промови висловив переконання, що хоч совєтський уряд панує над територією України, над українськими серцями він не буде панувати ніколи.

Закінчив цитатою з вірша французького поета: „Хоча крила зв'язані, душа є вільна і стіни в'язниці її не задержать".

Володимир Баран

В Чикаґо відзначили річницю чорнобильської катастрофи

У першу річницю нуклеарної катастрофи в Чорнобилі зібралася українська громада в Чикаґо у понеділок, 27-го квітня, о год. 7-ій вечора, в катедрі св. о. Миколая, щоб цим меморіяльним зібранням вшанувати жертви цієї катастрофи та ще раз пригадати всім, хто за неї відповідальний. Чорнобильська катастрофа, що навістила Україну рік тому, боляче торкнулася українського народу. І цього ми не сміємо забути.

Меморіяльне зібрання почалося словом Владики Іннокентія до численно зібраних присутніх, що по вінець заповнили катедру св. о. Миколая. Між присутніми були представники 16 національностей, багато з них із своїми національними прапорами, представники різних американських організацій, українські молодечі організації із своїми знаменами, комбатанти та представники українських громадських організацій з прапорами. Число всіх прапорів було 46.

Промовляючи до зібраних, Владика Іннокентій відзначив, що в Совєтському Союзі, де панує комуністичний сатана, немає ніякої пошани до людського життя, і це є головною причиною такої жахливої катастрофи, якою був чорнобильський вибух.

Після слова Владики відправлено соборну архиєрейську Панахиду з участю Владик Константина та Іннокентія і численного духовенства обидвох віровизнань. До Панахиди співав катедральний хор.

Після Панахиди присутні зібралися на подвір'ї перед катедрою, де відбулася маніфестаційна частина поминального зібрання. Цю частину, під час якої зібрані стояли із запаленими свічками, відкрив голова Іллинойського Відділу УККА д-р Мирослав Харкевич. У своєму вступному слові д-р Харкевич пригадав, що ми зібралися тут в часі найбільшого християнського празника, щоб пом'янути та помолитися за душі невинних жертв чорнобильського лихоліття, що загинули в наслідок комуно-московської недбалости, нездатности та грубої жорстокости.

Програмою маніфестаційної частини провадив інж. Орест Бараник, який представляв промовців та робив відповідні коментарі.

Між промовцями були конґресмен Генрі Гайд, який сказав, що тоді, як інші в світі демонструють проти нуклеарної енерґії, ми, натомість, зібралися тут, щоб згадати про людські жертви.

Наступний промовець, Даніел Кей, директор Ради для Незалежної Енерґії та по фаху термонуклеарний інженер, говорив, що ми часто чуємо, що, мовляв, у світі провалилася технологія. Промовець, одначе, заявив, що тут не завинила технологія, але комуністична ідея, яка не бере під увагу вартости людини, а тільки використовує її як інструмент для своїх цілей, не зважаючи на ціну.

На зібрані також виступив Ігор Геращенко, який був у Києві, коли сталася чорнобильська катастрофа і ще жив шість місяців у Києві після неї. Геращенко заявив перед присутніми, що на протязі п'ятьох місяців після катастрофи в двох найбільших шпиталях Києва померло принайменше 15,000 осіб від радіяційного зараження, хоч, як це йому говорили знайомі з медичної обслуги шпиталів, як причину смерти подавалося інші хвороби. На думку Геращенка, совєтська влада подала число 30 осіб, що згинули в наслідок чорнобильської катастрофи тільки на те, щоб задовільнити світову опінію і тим самим відвернути її увагу від катастрофи.

На меморіяльному зібрані говорили ще інші промовці: Джан Гіблінґ від Американських Приятелів АБН-у, Кейзамір Оксас від Комітету Поневолених Націй, який також репрезнтував литовську групу, Там Лятімер від Американської Етнічної Ради, Антоній Пендзіх від Аліянсу центрально-східних народів, який теж репрезентував польську громаду, та Вера Ромук, яка висловила своє співчуття для українського народу від приязної Білорусі, яка теж потерпіла не з вини українців, як це вона заявила.

На меморіяльному зібрані були представники чужинецької преси та міської інформаційної служби. На другий день „Чикаґо Трибюн" помістила на своїх сторінках знимку молодих українських дівчат із запаленими свічками, якій дала заголовок чорнобильської варти. Багато обширніше звідомлення з чорнобильських відзначень було подано ще того самого дня в першій частині новинок о 10-ій годині на телевізійній сітці НБС, русло 5. Тут були подані уривки виступів Владики Іннокентія, конґресмена Гайда та Ігоря Геращенка. Також був поданий фраґмент закінчення, коли всі співають „Боже Великий". Було подано на новинках, що присутніх було 2,200 осіб.

Відзначення в Чикаґо першої річниці чорнобильської катастрофи треба зачислити до одного з більш ефективних зібрань, як під оглядом внутрішньої діяльности, так і її відгомону серед нашого довкілля.

Також треба відзначити корисну ролю нашої української преси, яка на протязі останніх кількох тижнів постійно подавала звідомлення наших українських громад про їхні пляни відзначити чорнобильську річницю. Така інформація в пресі створювала атмосферу, в якій відзначувався наш всеукраїнський протест у вільному світі проти катастрофи, що сталася в Чорнобилі, і за яку всецілο відповідає Москава.

Л. Костелина

Збори Банку „Певність" у Чикаґо

Вислухавши з великим зацікавленням звідомлення проводу І-го Українського щадничого банку „Певність" на Загальних зборах у середу, 25-го березня ц.р., можна з гордістю та вдоволенням ствердити, що наш банк постійно зростає й втішається довір'ям федеральних фінансових установ.

Душа наповнялася великою втіхою, коли ми довідалися із звідомлень, що Банк став працедавцем для більш як 50 українських мешканців міста Чикаґо й околиць та фінансово підтримує біля 150 культурно-громадських організацій і установ, на які видав 150,000 долярів, а між ними і на Український Музей, що на нього задеклярував 5,000 долярів. З тієї суми вже передав Музеєві чека на 2,000 долярів. Чи це не щедрий жест, який заслуговує на щиру і глибоку вдячність не лише управи Музею, але й цілої чикаґської громадськости?

При цьому слід підкреслити й кинути промінь світла на такий важливий факт, що провід Банку, а особливо його президент д-р Юліян Куляс вже від довшого часу проявляє широку та надзвичайно важливу громадську діяльність з урядовими чинниками столиці Америки.

Однак серед світел не бракує тіней. Але ті тіні падають не на провід Банку, а на нашу громаду, яка не бере під увагу великих громадських заслуг нашої фінансової установи та складає свої ощадності в інших банках, з яких наша громада на має жодної користи. Виходить, що лише 30 відсотків українців вносить свої ощадності до українських щадниць. Чи це правильно? Де ділось наше громадське сумління?

Еміліян Басюк

Справи Енциклопедії Українознавства в Чикаґо

У Чикаґо справами Енциклопедії Українознавства давніше займався ред. Микола Денисюк. Після його смерти в 1976 році за ініціятивою пластунки сеньйорки Ірени Пежанської група пластунів-сеньйорів створила Комісію зв'язку Енциклопедії Українознавства в Чикаґо, щоб далі вести справи ЕУ, точніше збирати фонди, як також розповсюджувати енциклопедію серед громади Чикаґо.

До Комісії зв'язку ЕУ увійшли: Ірена Пежанська, дир. Роман Мицик, дир. Омелян Плешкевич та інж. Роман Заяць. Праці спочатку було дуже багато, щоб наладнати всі залеглі справи та нові, зв'язані з замовленням ЕУ, як також посилити збирання фондів. Продаж енциклопедії на терені Чикаґо увінчався великим успіхом, бо в дуже короткому часі продано велику кількість примірників ЕУ. Рівночасно і збірка фондів на ЕУ дала неабиякий вислід. З приїздом проф. В. Кубійовича на зустріч з громадянством Чикаґо в 1980 році, посилена збірка принесла 57,000 дол. на фонд ЕУ.

Згодом Комісія зв'язку збільшила число своїх членів. Д-р Степан Самбірський став постійним референтом інформації про ЕУ на своїй радіогодині. З кожною більшою акцією збирання фондів на ЕУ, Комісія зв'язку ставала ініціятивною клітиною для створення Громадського Комітету Зустрічей. Крім членів Комісії зв'язку, до Громадського Комітету тепер входять: Ірина Ґорчинська, Ореста Ткачук, Іванна Городиська, мґр Степан Скробач, проф. Мирослав Семчишин, д-р Павло Пундій і д-р Василь Маркусь. Постійним головою Комісії зв'язку і Громадських Комітетів ЕУ є дир. Роман Мицик. Отже, цілком сміло можемо сказати, що ніде інде, а тільки в Чикаґо існує постійний орган, який працює для поширення і продовження такого важливого діла, яким є Енциклопедія Українознавства.

Зближаємося тепер до видання останнього тому ЕУ, але наша праця ніколи не може вповні закінчитися, бо енциклопедія — це монументальний твір, який завжди треба доповнювати і поліпшувати, а на це потрібні нові фонди. З цього приводу вийшла потреба створити Вічний Фонд Енциклопедії України, який запевнить тривалість інституції ЕУ. Метою Вічного Фонду ЕУ є придбання одномільйонового капіталу, відсотки якого уможливлять далі вести наукову працю в Сарселі. Досі в цілій діяспорі зібрано приблизно 700,000 дол. Ще потрібно 300,000 дол. до завершення одного мільйона. Хто хотів би приєднатися до фундаторів ЕУ, може це зробити в касі „Самопоміч" в Чикаґо на конто ЕУ ч. 23077.

При творенні Фундації Вічного Фонду Енциклопедії Українознавства якось так сталося, що чикаґського гуртка ентузіястів ЕУ не взято до уваги, а членами цієї Фундації стали люди тільки з Ню Йорку, Філядельфії і Торонто. Одначе таке байдуже ставлення суп роти Чикаґо не зневірило наших членів Комісії. Ми далі працюємо тут в Чикаґо для добра Енциклопедії Українознавства, як працювали дотепер.

29-го вересня 1985 року відбулася ще одна зустріч представників ЕУ з громадськістю Чикаґо для зібрання фондів. Ця зустріч дала нам змогу зібрати додаткових 70,000 дол. на Вічний Фонд ЕУ.

Роман Заяць

ФРЕДЕРІКО ФЕНА, перший еспаномовний мейор Денверу, був обраний на цей пост у 1983 році подавляючою більшістю голосів і мав велику популярність з приводу своєї динамічности та молодого віку. Сьогодні, напередодні виборів, Ф. Пена ледве чи вдержиться як кандидат вдруге на це місце тому, що він не сповнив сподівань демократичних виборців, що голосували за нього. Його поважним конкурентом є тепер республіканський кандидат Дан Бейн.

ЗЕРНОВІ СТЕЙТИ ЗСА стоять тепер перед небезпекою поганого врожаю тому, що від довшого часу панує там неприродна на цю пору року гаряча і суха погода. Метеорологи сподіваються такої самої погоди ще один місяць і це може серйозно вплинути на збір збіжжя і на його ціну.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ розпочав передвиборчу кампанію в стейті Ню Йорк і промовляв на бенкеті в повіті Нассов, на якому 4,500 республіканців платило за вечерю 150 дол. як збірку на передвиборчу кампанію. У промові Дж. Буш, як звичайно, заявив свою льояльність Президентові, але більше говорив про політику республіканців, як про теперішні труднощі Президента.

ПІСЛЯ РЕЗИҐНАЦІЇ Ґері Гарта як кандидата на президента від Демократичної партії вперше виступив з передвиборчою промовою інший кандидат демократів, Джозеф Байден, який представив свої погляди, закликаючи до патріотизму, який повинен бути опертий на спільній відповідальності.

У НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛИСЯ у четвер, 14-го травня, вийняткові змагання у кошиківці, в яких совєтська дружина ґрала в Бронксі проти аматорської дружини „Гаучос". Нюйоркчани перемогли дуже добру молоду совєтську дружину вислідом 89 — 86.

Нові платівки і касети „Євшану"

Монтреальська фірма „Євшан", високоякісні платівки й касети якої користуються в українській діяспорі великим попитом, випустила недавно, записані на платівці й магнетофонній стрічці, твори: „Черемшина, ч. 2", „Лелія" й „Свята Літургія св. Івана Золотоустого", музика К. Стеценка.

„Черемшина, ч. 2. Відомий зі своєї попередньої платівки й численних публічних виступів ансамбль „Черемшина" (Клявдія Мельник, Лідія Рудич і Надія Цвітков) має тепер четвертого члена — Марка Беднарчика. Їхній репертуар складається з народних пісень („На Івана Купала", „Стоїть явір", „Калино-малино", „Ой послала мати", „Дівчино кохана", „Гей, у лісі", „Посіяла баба коноплель", „Ой у полі криниченька і „Ой попід гай зелененький") та з пісень на слова Д. Луценка („А мати ходить на курган"), Т. Шевченка („Летить галка через балку") і М. Беднарчика („Ой прийшла зима").

„Лелія". Так назвали свій ансамбль три молоді українки, які недавно прибули з Польщі — Олександра Козак, Ліліяна Головата й Беата Вуйцік. В їхніх піснях відбивається любов до землі їх предків України та її музики. Висловом їхньої туги за рідними горами Карпатами є мелодійні лемківські пісні, які творять третину репертуару („Преквітай", „Дам я яловицю", „Гей, крочком, коні" і „На високій полонині"). Решта репертуару — це інші українські народні пісні („Спи, дитя", „Ой піду я до млина" й „Многая літа"), „Думи мої" Тараса Шевченка та пісні на слова сучасних поетів М. Білого („Весняний цвіт"), Р. Дрозда („Повернення з війни"), Н. Білоцерківець („Скажи мені") і М. Томенка („Ой не шуміть").

На обгортці кожної платівки надрукований текст усіх, записаних на ній, пісень. Це дає слухачам змогу краще зрозуміти зміст цих пісень і вивчити їх напам'ять.

„Свята Літургія св. Івана Золотоустого", музика К. Стеценка. Запис цієї Святої Літургії у виконанні Ювілейного хору української православної церкви Західньої епархії в Едмонтоні під мистецьким керівництвом диригентів Лесі Чумер, Мирослави Фодчук і Сергія Яременка є важливим вкладом канадських українців у гідне відзначення Тисячоліття Хрищення України. Це перший раз в історії записів церковної музики записано (на 82-хвилинній стрічці) цілу Службу Божу. Треба радіти, що цей цінний твір славного композитора о. протоєрея Кирила Стеценка вдалося врятувати від загибелі та що його тепер можуть слухати всі любителі української церковної музики без уваги на своє віровизнання, бо ж Свята Літургія св. Івана Золотоустого одна й та сама у православних українців і в українців-католиків.

Ціна: „Черемшина — 2" і „Лілея" (платівка або касета) по 8 ам. дол. „Свята Літургія" — платівка 15 ам. дол., касета 12 ам. дол. До кожного замовлення треба додати 2.50 ам. дол. за пересилку.

Замовлення разом з поштовим переказом або чеком посилати на адресу: Yevshan Corporation, Box 125, Station St. Michel, Montreal, Quebec, Canada H2A 3L9.

Фірма „Євшан" радо вишле кожному, хто цього бажає, свій великий ілюстрований каталог товарів, які можна в ній замовляти поштою (платівки, касети, книжки, і зокрема дитяча література, декоративна кераміка, писанки тощо).

Н. Н.

Українка виграла стипендію

В днях 15-16-го березня ц.р., відбулася в Чатам, Онт,. 56-та річна конвенція Асоціяції Реєстрованих Учителів Музики Онтаріо. В часі конвенції відбуваються змагання молодих студентів музики та молодих артистів.

Річні конвенції відбуваються завжди в іншому місті Онтаріо і запрошує до себе конвенцію один з відділів Асоціяції. Відділів тепер в Онтаріо є 37. Тільки кваліфіковані учителі музики можуть належати до Асоціяції Реєстрованих Учителів Музики. В Онтаріо є понад 1,300 членів Асоціяції, які вчать приблизно 70,000 студентів музики.

Для ліпшої співпраці і контакту Онтаріо є поділене на 9 географічних зон. Кожного року в січні-лютому відбуваються у всіх зонах елімінаційні змагання з різних музичних інструментів та співу у двох категоріях: старші студенти музики — рівень дипломовий, та молоді артисти — студенти музичних факультетів або рівень наддипломовий. Зони присилають своїх першунів на конвенцію, де відбуваються фінальні змагання. Ці змагання є кожного року цікавою та напружуючою частиною конвенції учителів.

Цього року в Чатам в категорії молодих артистів першу нагороду і концертове турне по Онтаріо виграла китайка Сандра Кім. Другу нагороду і стипендію виграла Леся Шульга з Лондону, першун „Вестерн" зони. Молода піяністка виконала на змаганнях „Анданте і Варіяції Ф-моль" Гайдна та „Алборада дел граціозо" і „Ла вале де клош" Равеля.

Між іншим, в управі Асоціяції працює Оксана Соколик з Торонто, яка є одночасно „черперсон" „Кенада Мюзік Вік" на Онтаріо та членом екзекутиви Канадської федерації асоціяції учителів музики. В Канаді 8 провінцій мають свої асоціяції, і всі вони належать та співпрацюють у Федерації асоціяцій. Федерація відбуває також свої конференції, найближча буде вліті ц.р. у Вінніпеґу. В минулому році, в Інтернаціональному році Канадської музики, О. Соколик була офіційним представником Канадської федерації до комітету Інтернаціонального року.

Т. Б.

Балтимор вшанував Т. Шевченка

У неділю, 22-го березня ц.р., українська громада Балтимору вшанувала Тараса Шевченка. Святочна академія в його честь, що її влаштовано старанням Відділу УККА при співучасти місцевих організацій, відбулася в залі Дому Української Молоді і замітна вона була присутністю дітвори школи українознавства.

Програму свята відкрив хор ООЧСУ виконанням „Заповіту" та „Думи мої" в музичній обрібці інж. Мирослава Гнатишина та під його диригентурою. Опісля відбулися виступи учнів школи українознавства, які почалися співом „Поклін тобі, Тарасе" під диригентурою мгр Марійки Радь. У шкільному хорі були учні з усіх кляс. У вишиваних блюзочках і сорочках справляли вони на сцені враження букету розкішних квітів на втіху батькам, бабусям та дідусям. Після співу хору учні 7-ої кляси виконали в'язанку поезій Т. Шевченка під проводом Надії Зінкевич. Згодом Левко Івашко, учень першої кляси, віддеклямував Т. Шевченка „Тарасова ніч". Уся заля була зачарована його доброю вимовою та експресією передачі вірша. Він і деклямував, і співав, та ще й шабелькою вимахував у певних місцях для більшого ефекту. Свій виступ закінчила школа українознавства співом „Думи мої" під гучні оплески слухачів.

У дальшій частині програми виступив Климентій Баб'як, голова Відділу УККА, з коротким словом, яким він відкрив академію та привітав присутніх, які зібралися, щоб поклонитися Тарасові Шевченкові, поклонитися тому, що дав основу політичного світогляду новітнього українства. Він представив головного доповідача Корнеля Василика, відомого політично-громадського діяча, члена головних управ ООЧСУ і СУМА та довголітнього виховника української молоді в системі шкіл українознавства.

В своїй святочній доповіді Корнель Василик вказав на те, якою великою людиною був Тарас Шевченко. Він справді був одним з тих, які вказують шлях своїм народам на довгі століття. Тарас Шевченко був тим, який у своїй творчості вказав нам як та за що треба нам боротися. Доповідач сказав, що в кожного українця є глибока пошана і любов до творчости поета-генія, в якій кожний з нас ще й тепер знаходить розраду та підбадьорення в хвилинах зневіри. Дивувався доповідач та осуджував тих, які тут, на заході, йдучи за модними чужими зразками, стягають Т. Шевченка з національного п'єдесталу. Закінчив він доповідь ствердженням, що заповіт Тараса Шевченка ще не сповнений, що ми ще йдемо шляхом Голготи до здобуття української держави. Але ця хвиля визволення прийде, як передбачував поет. У своїй власній, вільній хаті матимемо тоді свій праведний закон та згадуватимемо і його, великого сина України, не злим, тихим словом.

Після доповіді Теодор Кузьмів рецитував поетичний твір Василя Ящуна „На сторожі народу він поставив своє слово як меч двосічний", а згодом хор ООЧСУ під диригентурою інж. Мирослава Гнатишина виконав „Зоре моя, вечірняя", Т. Шевченка, муз. Я. Степового, і „Реве та стогне" і „Світе тихий", також на слова Т. Шевченка та в муз. обробці М. Гнатишина.

Свято закінчено відспіванням національного гимну. Опісля при каві і солодкім, що їх приготовило ОЖ ООЧСУ, учасники мали змогу поділитися думками з доповідачем-гостем. З ініціятиви Відділу УККА присутні підписували протестні листи до телевізійної мережі Сі-Бі-Ес з вимогою не висвітлювати або зредагувати фільм „Втеча з Собібору", який згадана мережа плянувала передати 12-го квітня ц.р. (чи не Великодній дарунок українцям?) Українська громада вважає зміст цього фільму етнічно тенденційним, бо у ньому зображено українців образливо і не згідно з правдою. Цю акцію-протест Відділ УККА продовжував тиждень пізніше, 29-го березня, у прицерковних залях.

Б. С.

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 14.

О. Стефаник, Едмонтон	100.00
С. Карваш, Елизабет	25.00
П. Корвін Кулеша, Сен Франсіско	20.00
Ф. Лукіянович, Філядельфія	20.00
д-р Ю. Мовчан, Маседонія	20.00
Т. Зенчак, Соквіт	17.00
З. Петеш, Чикаго	17.00
М. Кострицький, Філядельфія	15.00
В. Білонич, Віндсор	12.00
К. Дуда, Віндсор	12.00
Ф. Завадівський, Диргем	12.00
О. Кулицький, Ст. Ленард	12.00
О. Марчук, Гінсдейл	12.00
В. Симко, Оттава	12.00
С. Шкамбара, Едмонтон	12.00
А. Мацевко, Едмонтон	10.00
Н. Медвідська, Торонто	10.00
Р. Олійник, Едмонтон	10.00
В. Піснюк, Нортпорт	10.00
О. Сербин, Монтреаль	10.00
Ю. Сліпенький, Садбири	10.00
Р. Терлецький, Вердун	10.00
І. Мулькевич, Торонто	8.00
М. Стефанишин, Кергонксон	8.00
О. Бачинський, Ст. Ленард	7.00
М. Вербяний, Линден	7.00
К. Глинянська, Вільмінгтон	7.00
М. Пилипчак, Норт Берген	7.00
М. Саллик, Пассейк	7.00
П. Фурман, Юньйон	7.00
Л. Черко, Омага	7.00
П. Яцук, Окала	7.00
Л. Брикович, Монтреаль	5.00
А. Квітка, Вінтер Парк	5.00
І. Левицька, Торонто	5.00
М. Мельникович, Асторія	5.00
Ю. Савдик, Міссіссага	5.00
П. Семенюк, Мейплвуд	5.00
М. Солиха, Ню Йорк	5.00
І. Сорока, Дітройт	5.00
П. Фута, Рочестер	5.00
О. Матчишин, Філядельфія	4.50
С. Балацький, Ля Саль	4.00
М. Гоголь, Вестон	4.00
І. Кухаришин, Едмонтон	4.00
М. Костів, Торренс	3.00
С. Омельченко, Гамільтон	3.00
Р. Ярема, Лейквуд	3.00
К. Баралецька, Перт Амбой	2.00
В. Баран, Голлівуд	2.00
Н. Баран, Торонто	2.00
І. Бараник, Равн Лейк	2.00
П. Бондаренко, Елизабет	2.00
Р. Возняк, Ст. Луї	2.00
І. Воробель, Чикаго	2.00
М. Головата, Йонкерс	2.00
д-р М. Головатий, Чикаго	2.00
В. Грицик, Ню Йорк	2.00
С. Гуцкало, Стоні Крік	2.00
С. Ґебуза, Шелтон	2.00
Е. Ґречило, Лонг Айленд Ситі	2.00
Й. Іванчук, Віндгем	2.00
М. Качор, Вінніпеґ	2.00
І. Кефор, Ню Йорк	2.00
П. Кіцила, Чикаго	2.00
М. Климків, Торонто	2.00
В. Костюк, Філядельфія	2.00
Коцелко, Дес Плейнс	2.00
Я. Кулина, Чикаго	2.00
І. Лавринюк, Кеймбридж	2.00
О. Лободоцький, Лівонія	2.00
Ю. Макарчук, Йонкерс	2.00
С. Матвійків, Вільмінгтон	2.00
А. Михалик, Медисон	2.00
І. Несторович, Н. Бренфорд	2.00
О. Оглоблин, Лудлов	2.00
С. Орловський, Ню Полц	2.00
І. Панас, Клівленд	2.00
М. Перекліт, Торонто	2.00
Ф. Петрик, Левіттавн	2.00
А. Підвербецький, Скенектеді	2.00
І. Притоцька, Чикаго	2.00
Р. Проців, Чикаго	2.00
І. Рудько, Амстон	2.00
Т. Сенета, Ню Гейвен	2.00
Й. Серафин, Ню Йорк	2.00
С. Сколоздра, Бриджпорт	2.00
Й. Слоцький, Бімсвіл	2.00
Л. Стельмах, Міссіссага	2.00
Б. Таскі, Дітройт	2.00
П. Теребецький, Меспет	2.00
М. Теслюк, Парма	2.00
А. Трачек, Ферчайлд	2.00
Т. Федишин, Спрінг Ситі	2.00
Ю. Харченко, Мантеґ	2.00
М. Чатирка, Марльтон	2.00
В. Шаран, Ричмонд Гілл	2.00
Я. Шумигора, Бриджпорт	2.00
О. Юр, Філядельфія	2.00
В. Яременко, Повей	2.00
І. Яреско, Вуд Дейл	2.00

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТЕФАН ПРОНИШИН, член УНС Відд. 59-го Т-ва „Українська Січ" в Бриджпорті, Конн., помер на 62-му році життя. Нар. 1925 року в Західній Україні. Членом УНС став 1974 року. Залишив у смутку дружину, брата в Англії та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 16-го квітня 1987 року на цвинтарі св. Августина в Сеймур, Кт.

Вічна Йому Пам'ять!

Тарас Сливінський, секр.

МИХАЙЛО КЛЕКОТА, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Ситі, Па., помер 6-го квітня 1987 року на 73-му році життя. Нар. 13-го жовтня 1914 року в Ятесборо, Па. Членом УНС став 1935 року. Залишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 9-го квітня 1987 року на цвинтарі св. Марії в Ятесборо, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Турко, секр.

ОКСАНА ІВАНІВ, член УНС Відд. 395-го ім. Митрополита А. Шептицького в Палатайн, Ілл., померла 18-го березня 1987 року на 69-му році життя. Народилася в Україні. Залишила у смутку мужа Павла. Похорон відбувся на цвинтарі св. Андрія в Еддісон, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія Лісович, секр.

СТЕПАН ДУБИК, член УНС Відд. 361-го Т-ва „Дністер" в Ню Йорку, Н.Й., помер 11-го квітня 1987 року на 77-му році життя. Членом УНС став 1943 року. Залишив у смутку дружину Катерину, дочку Патрицію і сина Михайла. Похорон відбувся в крематорії Беверлі Гиллс, Фла.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Чума, секр.

МИХАЙЛО КОГУТ, член УНС Відд. 48-го ім. Тараса Шевченка в Рідінгу, Па., помер 8-го квітня 1987 року на 73-му році життя. Нар. 11-го жовтня 1913 року. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку дружину Естеллу, синів Джеймса і Бартоломію, 4-ох внуків, одного правнука, брата Осипа, сестру Марію і дальшу родину. Похорон відбувся 12-го квітня 1987 року на цвинтарі св. Марії в Рідінгу, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Степан Івасечко, секр.

МИКОЛА ГАНИЧ, член УНС Відд. 291-го ім. Т. Шевченка в Клівленді, Огайо, помер 13-го березня 1987 року на 75-му році життя. Нар. 1913 року в селі Татаринів, Україна. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку далеку родину в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Віра Напора, секр.

ПЕЛАГІЯ СТЕФАНІВ, член УНС Відд. 259-го Т-ва ім. Рождества Пресвятої Діви Марії в Чикаго, Ілл., померла 12-го квітня 1987 року на 90-му році життя. Нар. 27-го серпня 1896 року в Галичині. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку сина Йосифа, дочку Йоанну, троє внуків і п'ять правнуків. Похорон відбувся 14-го квітня 1987 року на цвинтарі Св. Марії в Евергрін Парк, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Юлія Ґуглик, секр.

ТЕОДОР ШЕМЕЧКО, член УНС Відд. 336-го Т-ва „Сокіл" в Клівленді, Огайо, помер на 66-му році життя. Нар. 1921 року в селі Борова Гора, Любачів, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Марію, доньку Ірену, синів Богдана і Романа з дружиною, брата Антона, сестер Катерину, Еву і Марію. Похорон відбувся 23-го квітня 1987 року на цвинтарі свв, Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Стригун, секр.

МИХАЙЛО ХШЕСКА, член УНС Відд. 94-го ім. М. Шашкевича в Гемтремку, Миш., помер 27-го березня 1987 року на 78-му році життя. Нар. 18-го травня 1909 року в Терре Гуте, Індіяна, ЗСА. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дружину Марію, синів Михайла Картер і Ричарда Хшеску та дочку Арлену Кубіш. Похорон відбувся 31-го березня 1987 року на цвинтарі св. Воскресення в Клінтон Тп., Мишиґен.

Вічна Йому Пам'ять!

Роман Татарський, секр.

ВАСИЛ МУРАЛЬ, член УНС Відд. 334-го ім. Івана Франка в Пармі, Огайо, помер 5-го березня 1987 року на 83-му році життя. Нар. 1904 року в Україні. Членом УНС став 1938 року. Залишив у смутку дружину Ольгу, сина Тараса і доньок Аліс і Мері Люїс, троє внуків і дві сестри. Похорон відбувся 8-го березня 1987 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія Бохонок, секр.

ПАВЛІНА СМЕРЕЧИНСЬКА, член УНС Відд. 86-го Т-ва УСК в Ню Йорку, Н.Й., померла 24-го березня 1987 року на 86-му році життя. Народилася 1906 року. Членом УНС стала 1957 року. Похорон відбувся 28-го березня 1987 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Іван Сeрант, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 22-го ТРАВНЯ 1987 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд., о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Avenue. Просимо взяти участь. Приєднуйте членів до УНСоюзу. — В. Марущак, рек. секр.